



Ingrid Olsen Sjöström
Miljö och teknik
Telefon: 08-508 267 50
ingrid.olsensjostrom@expl.stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden 2010-01-21

Anmälan av slutrapporter inom Miljömiljarden. Restaurering av Igelbäcken-Skogvaktarkärret, Igelbäcken- Hästa Damm och Kräppladalen.

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Krister Schultz

Eva Olsson

Bakgrund

Dåvarande Gatu- och fastighetskontoret ansökte 2004 om medel från miljömiljarden för att anlägga två våtmarker, Skogvaktarkärret och Hästa Damm, på Järvafaltet samt att rusta upp kulturmarken i Rågsveds friområde/Kräppladalen. De tre miljömiljardsprojekten är nu genomförda och redovisade till miljömiljardskansliet vilket framgår av de tre bifogade slutredovisningsrapporterna.

Bilaga 1: Slutrapport Restaurering av Igelbäcken – Skogvaktarkärret, november 2009

Bilaga 2: Slutrapport Restaurering av Igelbäcken – Hästa Damm, november 2009

Bilaga 3: Slutrapport Återskapande av öppna kulturmarker/utveckling av friluftsområde Kräppladalen, Rågsveds friområde, november 2009

Projektet



Restaurering av Igelbäcken - Skogvaktarkärret

I Igelbäckens kulturresevat, söder om Igelbäcken, i Skogvaktarkärret har en våtmark byggts som står i förbindelse med Igelbäcken. Syftet med projektet var att skapa en plats för rekreation och en för djur och växter som är beroende av vattenmiljöer för sin existens.

Dammen består dels av en öppen permanent vattenspegel med omväxlande grundare och djupare vattenområden och dels partier som under vissa perioder av året kommer att vara torra. Totalt upptas en yta på ca 3000 kvm. Medeldjupet är 0,7 m och det djupaste stället är 1,2m. Våtmarken är lättillgänglig och nås via parkväg från Kista/Ärvinge resp. Rinkeby. En spång och brygga har byggts så att besökare kan komma ut till våtmarken. Information i form av text och bilder har placerats på träräcken både vid entrén och på bryggan. Vid entrén kan man läsa om hur landskapet sett ut från 1700-talet till idag och på bryggan berättas om vilka växter och djur som man kan se i, kring och över dammen.

Ängsmarken norr om våtmarken betas av nötboskap Highland Cattle som tillhör Hästa 4 H lantbruk. Våtmarkens släntlutning har utformats så att nötboskapen har tillgång till vattnet. På så sätt har biotoper skapats för vadarfåglar.

Projektet har pågått från 2005 tom november 2009. År 2005 påbörjades förarbeten i form av dokumentation av området, våtmarkens tillrinningsområde, tidigt samråd med länsstyrelsen med avseende på behov av miljödom. Länsstyrelsen beslöt att miljödom ej behövdes för att anlägga våtmarken. Projektering 2005/2006 och entreprenadarbeten 2007. I juni 2007 stod våtmarken klar.

Från 2007 tom 2009 har områdets biologiska utveckling följts upp.

Skogvaktarkärret, har skapat nya livsmiljöer för både växt- och djurlivet då speciellt fågellivet. Den biologiska mångfalden har ökat starkt i området, särskilt bland fåglarna och naturligtvis även bland vattenlevande djur och växter. Många av de arter som har noterats under den uppföljning som gjorts från 2007 t.o.m 2009 är knutna till våtmarksmiljöer. Drygt 20 fågelarter har noterats. Två säkra häckare, smådopping och sothöna har i år (2009) etablerat sig i dammen, där smådopping är anmärkningsvärd eftersom den är relativt sällsynt.

En effekt av projektets måluppfyllelse är att många besökare har uttryckt sin stora uppskattning av området. Våtmarken besöks ofta av bla förskolebarn. Den har även uppmärksammats i Miljöakuellts miljörankning (Naturvårdsverkets tidning) där Stockholms stad erövrade en silverplats för stadens mångsidiga miljöarbete. Detta förelidde att Skogvaktarkärret uppmärksammades i Tv 4:s lokala nyhetssändning den 29 juni 2009. Projektet finns att läsa om på stadens hemsida. www.stockholm.se, sök våtmarker.



Restaurering av Igelbäcken – Hästa Damm

Dammen är anlagd på en plats som har ett svagt spridningssamband för groddjur. Den valda platsen för dammen bidrar till att de kan sprida sig vidare i Igelbäckens omgivning. Den ligger i anslutning till diken söder om Hästa gård. Den anlades på jordbruksmark mitt i skärningspunkten av två inkommande diken. Den är lättillgänglig och nås via parkväg från Hästa gård. I dammen finns en ö, djuphåla 1,2 meter djup och runt dammen grunda våtmarkszoner. Totalt upptar anläggningen ca 2000 kvadratmeter. Specifikt för dammen är att den är anpassad

till att vara en levnadsplats för groddjur, med omväxlande djuphålör och vikar. Groddjuren kan övervintra i djuphålorna. Dammen försörjs med vatten från Fortums kommunikationstunnel, mellan Akalla och Hjulsta och ca 40 kubikmeter vatten pumpas upp per dygn. Vattnet rinner sedan i dike ned till Igelbäcken. Länsstyrelsen beslöt att miljödom ej behövdes för att anlägga våtmarken. Projektet har pågått från 2005 tom november 2009 Projektering 2005/2006 och entreprenadarbeten 2007. I juni 2007 stod dammen klar. Från 2007 tom 2009 har områdets biologiska utveckling följts upp.

Våtmarken har skapat nya livsmiljöer för både växt- och djurlivet särskilt bland fåglarna och naturligtvis även bland vattenväxter, groddjur och bottenlevande djur. Många av de arter som har noterats under den uppföljning som gjorts från 2007 t.o.m 2009 är knutna till våtmarksmiljöer och den biologiska mångfalden har ökat starkt i området. Drygt 18 fågelarter har noterats. Säker häckning av gräsand, kanadagås och tofsvipa är direkta effekter av dammens existens. År 2007 noterades grodyngel i dammen.

Många besökare har uttryckt sin stora uppskattning av att kunna stanna en stund vid Hästa Groddamm. Den har även uppmärksammats i Miljöaktuellt (Naturvårdsverkets tidning) där Stockholm stad erövrade en silverplats för stadens mångsidiga miljöarbete.

Projektet finns att läsa om på stadens hemsida www.stockholm.se, sök våtmarker.



Återskapande av kulturmarker/utveckling av friluftsområde i Kräppladalen, Rågsveds friområde.

Syftet med projektet var att öka den biologiska mångfalden, främst knutet till kulturlandskapet samt att öka tillgängligheten för besökare i Kräppladalen (även



kallat Rågsveds friområde). I november 2007 gjordes en slutredovisning av projektet. Under första halvåret 2008 återupptogs projektet igen. År 2009 genomfördes entreprenaden. Natur- och kulturstigen har rustas upp i samråd med boende, Kräpplasårgruppen. Fjorton stycken natur- och kulturstigsskyltar, och 4 stycken orienteringsskyltar har placerats ut i Kräppladalen. Sittplatser, 4 stycken, med bänk och bord har iordningsställts. Stigsystemet har förbättrats på vissa avsnitt samtidigt som spänger har byggts på mycket våta partier. Vid sjön Magelungen har en grillplats iordningsställts. Betesarealen för får och nötkreatur har under åren 2008, 2009 utökats från 3 hektar till drygt 11 hektar. Under åren 2008, 2009 har betessäsongen sträckt sig från maj tom september. Landskapsvård har även utförts i beteshagarna. Betesdrift kommer att på sikt minska kostnaderna för att återställa områdets biologiska värden. Denna form av hävd är en god förebild för att påbörja betesdrift på andra platser i staden. Projektet har genomförts i samverkan med Årsta -Enskede stadsdelsförvaltning. Projektet finns att läsa om på stadens hemsida. www.stockholm.se, sök Kräppladalen.

Slut